

Projekt: *Pro Aegrotis Oncologicis*

Podstawowe założenia, kierunki i wstępne propozycje zmian systemu opieki onkologicznej w Polsce

- wersja 1a1

Deklaracja konfliktu interesów

- Prace nad projektem są finansowane przez zaangażowane instytucje
- Wszyscy autorzy bez wyjątku deklarują brak personalnie konfliktu interesów jako osoby
- Zaangażowane organizacje nie mają konfliktu interesów

Autorzy

CEESTAHC:

Lek. med. Magdalena Władysiuk

Mgr mat. Daria Szmurło

Mec. Jakub Adamski

Mgr ekon. Robert Plisko

Mec. Paweł Ryś

WHC:

Lek. med. Krzysztof Łanda

Mgr ekon. Leszek Stabrawa

Mgr biol. Anna Kordecka

Mgr poł. Paulina Rolska

Mgr zdr. publ. Karolina Skóra

POZ:

Mgr socj. Jacek Siwiec

PUO:

Dr n. med. Janusz Meder

Zaangażowane organizacje

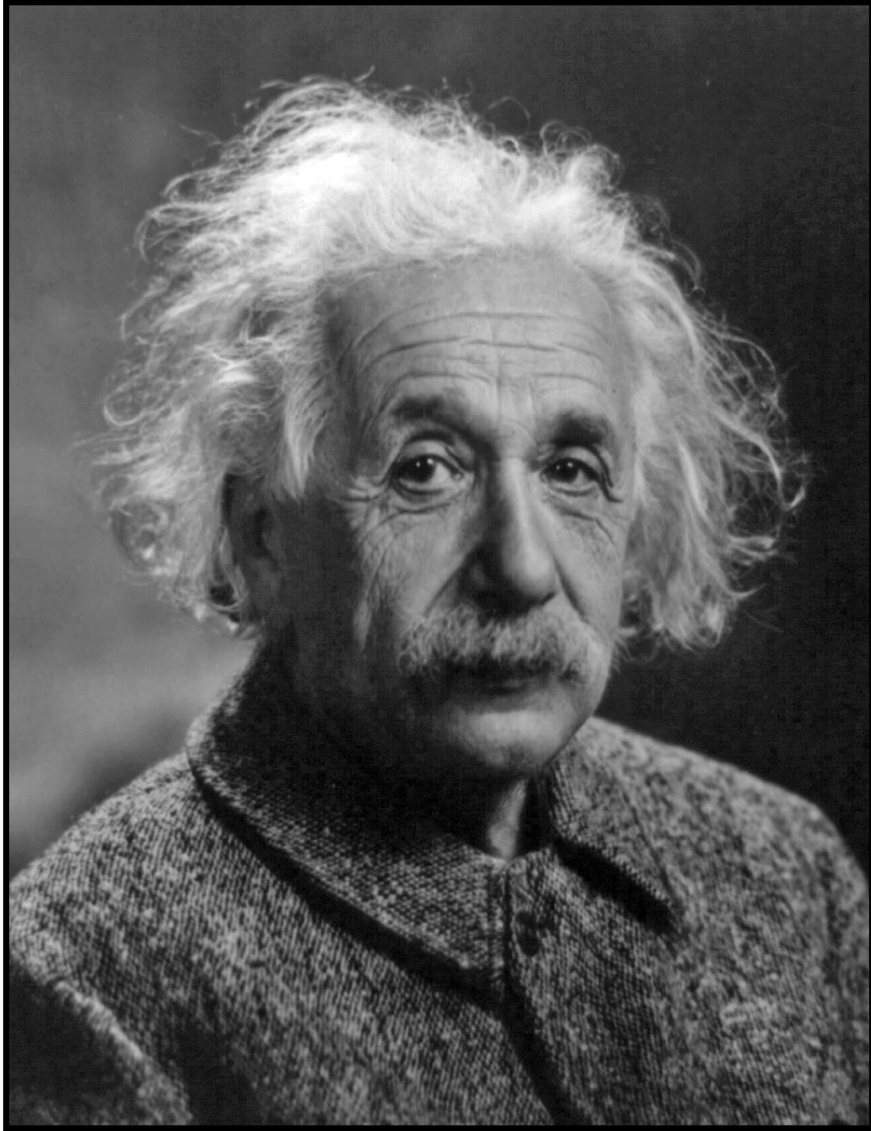
Indeks skrótów

AOTM	Agencja Oceny Technologii Medycznych
ASCO	ang. <i>American Society of Clinical Oncology</i> Amerykańskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej
BBP	ang. <i>Basic benefit package</i> pakiet świadczeń podstawowych
BSC	ang. <i>Best standard care</i> najlepsza opieka podstawowa
CER	ang. <i>Cost-effectiveness ratio</i> stosunek kosztu do uzyskiwanego efektu
CUR	ang. <i>Cost-utility ratio</i> stosunek kosztu do uzyskiwanego efektu
CPG	ang. <i>Clinical Practice Guidelines</i> wytyczne praktyki klinicznej
CMJ	Centrum Monitorowania Jakości
EBM	ang. <i>Evidence-based Medicine</i> medycyna oparta na dowodach
ESMO	ang. <i>European Society for Medical Oncology</i> Europejskie Towarzystwo Onkologii Medycznej
f4s	ang. <i>Fee for service</i> opłata za usługę
FS	ang. <i>Feasibility study</i> studium wykonalności
GRP	ang. <i>Good Registry Practice</i> Dobra Praktyka Rejestrów

HTA	ang. <i>Health Technology Assessment</i> ocena technologii medycznych
HTR	<i>Health Technology Reassessment</i> ponowna ocena technologii medycznych
JGP	Jednorodne Grupy Pacjentów, (ang. <i>Diagnosis Related Groups, DRG</i>)
KRN	Krajowy Rejestr Nowotworów
NICE	ang. <i>National Institute for Health and Clinical Excellence</i> agencja HTA w Anglii i Walii
P4P	ang. <i>Pay for performance</i> opłata za efekt zdrowotny
RCT	ang. <i>Randomised controlled trial</i> randomizowane badanie kliniczne
RO	raport onkologiczny
RSS	ang. <i>Risk Sharing Scheme</i> schemat podziału ryzyka
ROI	ang. <i>Return On Investment</i> zwrot z inwestycji
SZJ	System Zapewnienia Jakości
RUM	Rejestr Usług Medycznych
TM	Technologie medyczne

ZAŁOŻENIA

***„Wszystko
trzeba robić
tak prosto, jak
to tylko jest
możliwe, ale
nie prościej.”***

Utylitarny cel funkcjonowania systemu

Najważniejsze cele powinny być stałe i traktowane poważnie przez polityków

Cel:

1. jak najwięcej zdrowia w ramach ograniczonych środków (value for money) oraz
2. dobry, równy i sprawiedliwy **dostęp** do wysokiej **jakości** świadczeń onkologicznych **(w pierwszej kolejności do świadczeń „pierwszej potrzeby”, czyli tych o najlepszym stosunku kosztu do uzyskiwanego efektu).**

Podstawowe założenia u podstaw koncepcji

---

1. Minimum państwa w państwie; a więc minimum niezbędnej regulacji rynku świadczeń onkologicznych;
2. Regulacja w celu niwelowania niedoskonałości rynku świadczeń onkologicznych;
3. Finansowanie świadczeń nie podmiotów;
4. Odpowiedzialność jednoosobowa, ale też władza w danym zakresie w jednym ręku - podlegająca kontroli politycznej;
5. Kadencyjność w instytucjach publicznych, 4-6 letnie kadencje, maksymalnie 2 kadencje z rządu;
6. Zasady jawności legislacyjnej;
7. Zasada maksymalnej przejrzystości (dostęp do danych, deklaracja konfliktu interesów, metryczki zmian aktów prawnych).

W projekcie przyjęto perspektywę **pacjenta**, uwzględniając **Jego** priorytety

Wolny rynek

- Wymiana dóbr dokonuje się w wyniku **dobrowolnie zawieranych transakcji** pomiędzy kupującymi, a sprzedającymi przy dobrowolnie ustalonej przez nich cenie.
- Na wolnym rynku kupujący i sprzedający **nie podlegają żadnym ograniczeniom ani przymusowi ze strony podmiotów zewnętrznych** (np. władzy publicznej), a warunki transakcji – w szczególności cena - **zależą jedynie od ich obopólnej zgody**.
- Suma indywidualnych i dobrowolnych decyzji transakcyjnych podmiotów wolnego rynku przejawia się na rynku w postaci popytu i podaży. W procesie interakcji spontanicznych decyzji kupujących i sprzedających, zwanym mechanizmem rynkowym dochodzi do ustalenia się równowagi rynkowej, czyli zrównania popytu z podażą oraz **ustalenia ceny równowagi**.

Rynek świadczeń zdrowotnych, w tym rynek świadczeń onkologicznych jest rynkiem regulowanym

Rynek regulowany musi mieć sprawne mechanizmy i narzędzia regulacji (**przy czym proponuje się zasadę minimalnej koniecznej regulacji w celu niwelowania niedoskonałości rynku świadczeń zdrowotnych**).

Z mechanizmów regulacyjnych największe znaczenie mają:

1. zarządzanie **zawartością koszyka** świadczeń gwarantowanych, w tym przypadku w obszarze onkologii,
2. **wycena,**
3. **zasady finansowania** / rozliczania świadczeń onkologicznych.

Dobre prawo + realny nadzór

- **Racjonalne tworzenie prawa;**
- Przestrzeganie najwyższych standardów tworzenia prawa w ochronie zdrowia z testowaniem zapisów (zgodnie z postulatami Pani Prof. Łętowskiej);
- MZ musi pełnić **realny nadzór nad przestrzeganiem dobrego prawa.**

DIAGNOZA

Każdy lekarz wie, że prawidłowa diagnoza umożliwia prawidłowe leczenie

---

- System ochrony zdrowia w Polsce, w zakresie onkologii ma **WIELE chorób**, dlatego **nie ma jednego lekarstwa** żeby poprawić sytuacją, ale trzeba przygotować **wiele metod terapii i zastosować je w sposób skoordynowany**.
- Wprowadzenie pojedynczych rozwiązań, które nie stanowią spójnej całości, prowadzą do chaosu i wynaturzeń w systemie.

Wybrane problemy polskiej onkologii wymagające pilnych działań!

- **Niski % wczesnych rozpoznań;**
- **Niska satysfakcja** pacjentów i generalnie **zła ocena jakości** opieki onkologicznej w Polsce;
- Ograniczenia dostępu do świadczeń pierwszej potrzeby; **kolejki;**
- Brak **koordynacji** leczenia – pacjent zagubiony w systemie;
- Dobry dostęp do **luksusowych** świadczeń, a słaby dostęp do świadczeń podstawowych (do świadczeń pierwszej potrzeby), przy czym niewykorzystany sprzęt i potencjał np. sal operacyjnych;
- Ogromna **dowolność postępowania** onkologicznego, a także nieuzasadnione różnice tego postępowania w przypadku identycznych problemów zdrowotnych;
- **Nieprzemysłane inwestycje** uszczuplające środki na podstawowe i najpotrzebniejsze świadczenia onkologiczne (o najlepszym stosunku koszt-efekt);
- Błędna **wycena** świadczeń (zaniżona i zawyżona);
- Inne.

Perspektywa a priorytety

Problemy, priorytety i ich kolejność, różnią się z perspektywy:

- regulatora,
- świadczeniodawców określonych „poziomów referencyjnych”,
- uczelni medycznych,
- inwestorów,
- płatnika,
- władz lokalnych,
- grup zawodowych,
- **pacjenta (ta jest najważniejsza!),**
- innych.

Perspektywa pacjenta

Dla pacjenta/obywatela najważniejsze są:

dostępność i **jakość**

opieki onkologicznej

Dostępność

Jakość

1. Zasoby finansowe;
2. Kontrola zawartości koszyka;
3. Wycena świadczeń onkologicznych;
4. Priorytety (pierwszeństwo) kontraktowania TM w onkologii przez NFZ;
5. Organizacja;
6. Informacja.

1. Zapewnienie adekwatnych środków na SZJ;
2. Poprawa systemu akredytacji;
3. Wytyczne i standardy postępowania;
4. Edukacja personelu;
5. Rejestry zgodne z GRP
6. RUM;
7. Koordynacja opieki + MDT;
8. Zmiana roli ordynatora;
9. Poprawa standardów bezpieczeństwa technicznego z certyfikacją;
10. „Pieniądz idzie za pacjentem” – finansowanie świadczeń I i II poziomu referencyjnego, a nie bazy;
11. Stworzenie rankingu oddziałów.

KOMPLEKSOWOŚĆ LECZENIA

„Kompleksowość leczenia”

- Kompleksowość dotyczy 2 obszarów jednocześnie: jakości i dostępności,
- Nie jest możliwe osiągnięcie kompleksowości leczenia tylko jedną metodą,
- Kompleksowość leczenia zakłada:
  - Prowadzenie pacjenta z rozpoznaniem onkologicznym w systemie (koordynator lub lekarz prowadzący)
    - Informacja
    - Zespoły wielospecjalistyczne (ZW)
  - Dbłość o dostępność i jakość świadczeń
  - Przygotowywanie i przesyłanie raportów onkologicznych (RO), jako podstawy rozliczeń z płatnikiem

Studium wykonalności wskazuje, że „kompleksowości” nie można osiągnąć jedną metodą

- 1 metoda z 1ego obszaru nie zapewni kompleksowości leczenia: ani raporty onkologiczne (RO), ani DRG, ani case mix w połączeniu z klasyfikacją TNM i histopatologiczną wg WHO, ani żaden inny jako pojedynczy.
- Generalnie by zapewnić kompleksowość należy połączyć różne mechanizmy:
  - FINANSOWY: płacenie za raporty onkologiczne (RO), ale równocześnie
  - PRAWNY: docelowo do kontraktów na leczenie onkologiczne będą mogli podejść wyłącznie ci świadczeniodawcy, którzy rozliczą się na podstawie RO (nie muszą sami przeprowadzić całego leczenia, ale muszą zapewnić jego kompleksowość i to u nich pracuje lekarz koordynator odpowiedzialny za RO)
  - KOSZYK ONKOLOGICZNY: docelowo zdefiniowany za pomocą TM z podziałem na stopnie referencyjne oraz z oceną ryzyka nieuzasadnionej „nadprodukcji”/nadużywania
  - KONKURENCJA: wolny rynek świadczeń I i II poziomu referencyjnego (w tym zakresie „pieniądz idzie za pacjentem”, który ma wolny wybór świadczeniodawcy),
  - różne SPOSOBY FINANSOWANIA w zależności od hazardu moralnego i ryzyka nieuzasadnionej nadprodukcji poszczególnych świadczeń,
  - WYCENA: Agencja Taryfikacji w modelu popytowo-podażowym,
  - Kilka innych wspomagających z obszaru dostępności i jakości (vide: dalej).

Kompleksowość: mech. prawny

- W roku 2017 (patrz dalej: podejście ewolucyjne) w okresie przejściowym kontrakty na leczenie onkologiczne z płatnikiem będą mogli zawierać wyłącznie ci świadczeniodawcy, którzy zadeklarują zapewnienie kompleksowego leczenia chorych [w pierwszych latach rozliczanie za pomocą RO będzie woluntarystyczne, ale będzie się wiązało z większymi pieniędzmi, których pula będzie z roku na rok rosła (kosztem dzisiaj funkcjonujących sposobów finansowania świadczeniodawców)].
- **Świadczeniodawcy, którzy zaczną się rozliczać na podstawie RO nie muszą sami przeprowadzić całego wieloetapowego leczenia, ale muszą zapewnić jego kompleksowość i to u nich pracuje lekarz koordynator odpowiedzialny za RO.** Świadczeniodawcy otrzymują wynagrodzenie, którym dzielą się z ew. podwykonawcami niektórych etapów leczenia na podstawie umów cywilno-prawnych.

Kompleksowość: określenie koszyka świadczeń onkologicznych

- Docelowo koszyk onkologiczny należy zdefiniować za pomocą **technologii medycznych (TM)**, zgodnie z definicją technologii medycznej na świecie i w ustawie refundacyjnej, TM to interwencja w precyzyjnie określonym wskazaniu
- Można stworzyć jeden koszyk onkologiczny lub pozostawić onkologiczne TM w częściach koszyka, do których dziś są przypisane
- Koszyk onkologiczny z podziałem na stopnie referencyjne oraz z oceną ryzyka nieuzasadnionej „nadprodukcji”
- To wymaga czasu; możliwe do opracowania w ciągu **6-12 miesięcy** (metodyka patrz: <http://www.archiwum.aotm.gov.pl/pliki/spr/pl/kryteria.pdf>)

Kompleksowość: referencyjność świadczeń onkologicznych

- Zakłada się, że NIE zostanie utworzona sieć szpitali
- Oraz że NIE dojdzie do przydzielenia szpitali czy oddziałów szpitalnych do określonych poziomów referencyjnych (zgodnie z dawnymi planami MZ)
- Zakłada się przydzielenie świadczeń onkologicznych znajdujących się w koszyku gwarantowanym do trzech grup referencyjnych
- Zakłada się **wolny rynek świadczeń I i II poziomu referencyjnego**, każdy świadczeniodawca posiadający kompetencje onkologiczne będzie mógł wykonywać te świadczenia
- Początkowo w okresie przejściowym NFZ będzie zobligowany do kontraktowania świadczeń w kolejności rozpoczynając od świadczeń I poziomu referencyjnego, potem II poziomu referencyjnego i dopiero w dalszej kolejności w ramach pozostałych środków finansowych świadczeń III poziomu referencyjnego **z czasem zostanie ZNIESIONA kontraktacja w zakresie I i II poziomu w ogóle**
- Przydzielenie określonego poziomu referencyjnego zostanie dokonane przez Konsultantów krajowych przy współpracy z AOTM na zasadach przedstawionych w dokumencie: <http://www.archiwum.aotm.gov.pl/pliki/spr/pl/kryteria.pdf>
- Głównym kryterium przydziału do poszczególnych poziomów referencyjnych będzie **stosunek kosztu do uzyskiwanego efektu** (CUR [*cost-utility ratio*] lub CER [*cost-effectiveness ratio*] **względem BSC** [*best standard care*]), przy czym świadczenia I poziomu referencyjnego charakteryzują się najlepszym stosunkiem kosztu do uzyskiwanego efektu
- Po okresie przejściowym dla wszystkich świadczeń I i II poziomu referencyjnego „pieniądz będzie szedł za pacjentem”, który będzie miał wolny wybór świadczeniodawcy rozliczanego za pomocą RO

Kompleksowość: różne sposoby finansowania w zależności od oceny potencjału nadużywania

- **Samo wpisanie świadczenia zdrowotnego do koszyka gwarantowanego NIE determinuje sposobu finansowania tego świadczenia**
- Różne świadczenia onkologiczne charakteryzują się różnym ryzykiem nadużywania w wyniku **hazardu moralnego** oraz w wyniku postępowania nieuzasadnionego względami medycznymi i **nadużyć** ze strony świadczeniodawców
- Świadczenia w koszyku onkologicznym zostaną przydzielone do różnych kategorii w zależności od ich **potencjału nadużywania**
- Świadczenia o niskim potencjale nadużywania będą finansowane zawsze na zasadach f4s
- Świadczenia o średnim i wysokim potencjale nadużywania będą rozliczane docelowo w ramach DRG, a w okresie przejściowym w rosnącym udziale w ramach RO
- Świadczenia ambulatoryjne będą rozliczane również w ramach RO, a więc onkologiczna opieka ambulatoryjna będzie mogła być wykonywana wyłącznie przez **świadczeniodawców mających podpisane umowy ze szpitalami sprawozdającymi RO**
- Być może z czasem świadczenia proste i bardzo tanie (koszt do 30-50 zł miesięcznie) zostaną wykluczone z koszyka gwarantowanego przy czym niektórzy chorzy zostaną objęci *deductibles*, czyli po przekroczeniu określonej wielkości kosztów leczenia miesięcznego np. 300 zł, wszelkie świadczenia zdrowotne gwarantowane oraz tanie spoza koszyka będą u nich w 100% pokrywane przez płatnika?

Kompleksowość: wycena i inne mech. wspomagające

- WYCENA: Agencja Taryfikacji w modelu popytowo-podażowym,
- Inne mechanizmy wspomagające...

... zostały przedstawione w dalszej części prezentacji w zakresie dostępności i jakości

Kompleksowość: mech. finansowy

PODEJŚCIE „EWOLUCYJNE”:

- Stopniowe zwiększanie płacenia za raporty onkologiczne (RO)
- Początkowo dodatkowe pieniądze za dodatkową pracę przy dodatkowym raportowaniu RO w wysokości ok. 200 mln zł dla chętnych świadczeniodawców
- Z czasem zmniejszanie puli środków z dzisiejszych form finansowania świadczeń onkologicznych na rzecz płacenia za RO, które stanie się po kilku latach dominującą formą
- Świadczenia, które charakteryzuje niskie ryzyko nieuzasadnionej nadprodukcji będą zawsze finansowane na zasadach f4s (fee-for-service; opłata za świadczenie)
- Z czasem zbierane RO pozwolą na stworzenie (JGP=DRG, *diagnosis related groups*) w oparciu o polskie dane, a to pozwoli odstąpić od finansowania świadczeniodawców na zasadach budżetu historycznego, można będzie zrezygnować z limitowania świadczeń I-ego a być może również II poziomu referencyjnego, kontraktów i konkursu ofert, pieniądź pójdzie za pacjentem – zbieżne z celami Dyrektywy o Opiece Transgranicznej

Kompleksowość: mech. finansowy

PODEJŚCIE „REWOLUCYJNE”

Te same zmiany co w podejściu „ewolucyjnym”,
tylko wprowadzane pod przymusem prawnym
w krótkim okresie czasu

Kompleksowość: raporty onkologiczne (RO)

- RO staną się podstawą finansowania świadczeniodawców w onkologii
- RO muszą być wystandaryzowane, PROSTE, ŁATWE W UŻYCIU i **obejmować wskaźniki Q**
- System zbierania informacji RO stanowić będzie swoisty **rejestr**, którego dane podlegają obróbce
- „Rejestr RO” musi być zgodny z GRP /*good registry practice*/
- Za dodatkowe raportowanie w okresie przejściowym świadczeniodawcy otrzymają dodatkowe wynagrodzenie (**początkowo dodatkowe 200 mln zł**)

Rok 2014/E (E jak ewolucja)

**ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ –
AKTUALNE
SPOSOBY
FINANSOWANIA**

Rok 2015/E (E jak ewolucja)

**ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ
– SPOSOBY
FINANSOWANIA,
JAK W 2014 I f4s**

**Dodatkowe 200 mln zł.
na RO**

Rok 2016/E

ŚRODKI NA
ONKOLOGIĘ –
SPOSOBY
FINANSOWANIA,
JAK W 2014 I f4s

½ ŚRODKÓW
ROZLICZANA ZA
RO

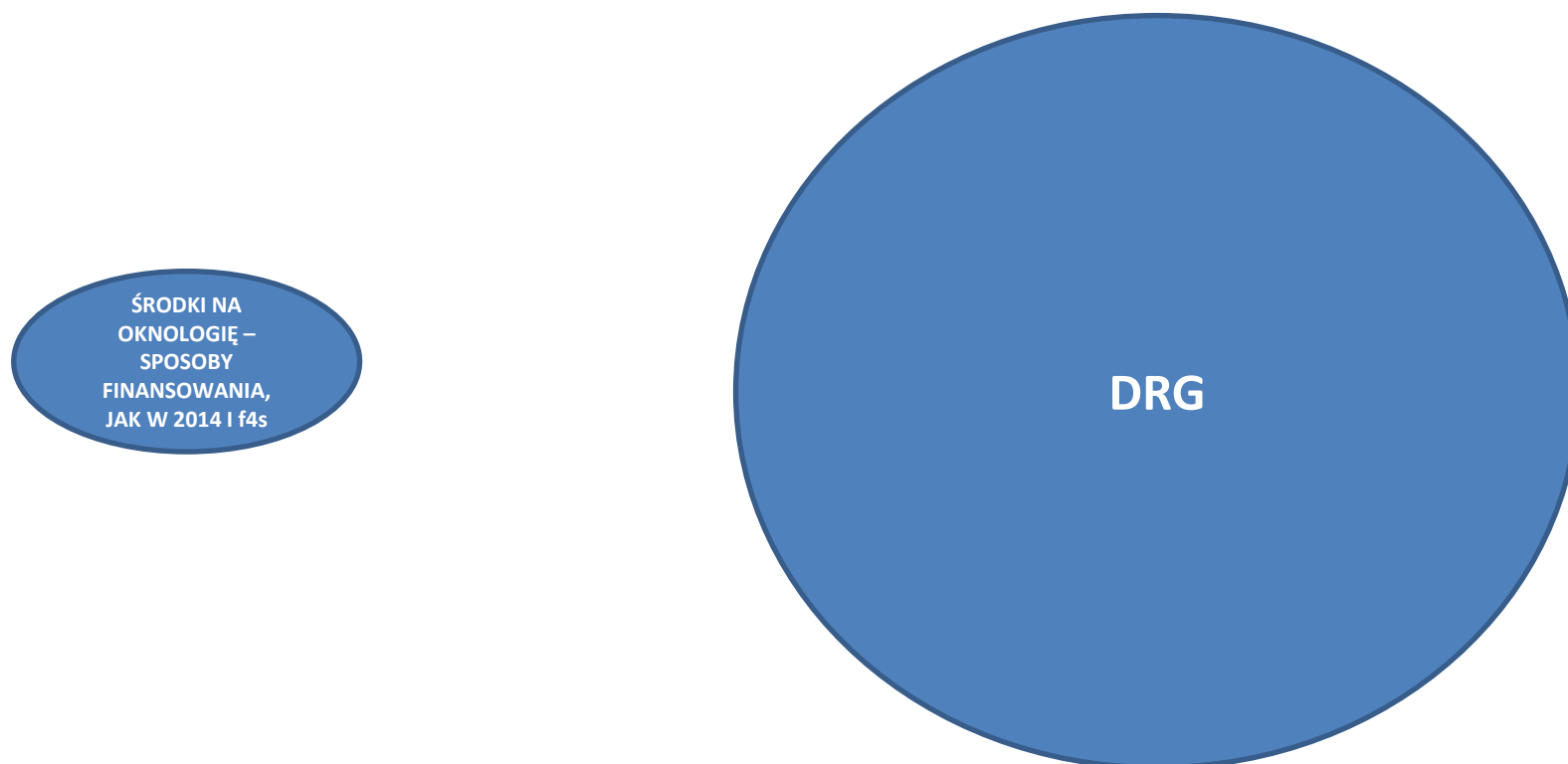
Rok 2017/E

ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ –
SPOSOBY
FINANSOWANIA
JAK W 2014 I f4s

80-90% ŚRODKÓW
NA RO

Rok 2018/E

Dane z raportów onkologicznych (RO) pozwolą na:
- **opracowanie JGP** na polskich danych oraz
faktyczne **wprowadzenie DRG** w onkologii jako metody realnego finansowania świadczeń
wraz z systemem monitorowania jakości

Rok 2014/R (R jak rewolucja)

**ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ –
AKTUALNE
SPOSOBY
FINANSOWANIA**

Rok 2015/R

R – szybka zmiana systemowa (plusy i minusy/**zagrożenia!**)

ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ –
SPOSOBY
FINANSOWANIA
JAK W 2014 I f4s

80-90% ŚRODKÓW NA
RO

Rok 2016/R

ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ –
SPOSOBY
FINANSOWANIA
JAK W 2014 I f4s

80-90% ŚRODKÓW NA RO

Korekta na podstawie
doświadczeń z 2015

Rok 2017/R

ŚRODKI NA
OKNOLOGIĘ –
SPOSOBY
FINANSOWANIA
JAK W 2014 I f4s

DRG